



## A GÖRGEY-ALAGÚT

Ma, amikor viadukról alagútba száguldva szelünk át hegysegeket, vagy éppen repülön kelünk át felettük, nehéz elképzelnünk, mit jelenthetett akár egy közephegységi terep leküzdése is a középkor embere számára. Minden bizonnyal nehézségekkel küzdöttek Besztercebánya és Körmöcbánya lakosai is egykoron, ha egymást vizitálni indultak. A két híres felvidéki bányaváros ebben az időben hazánk igen fontos települései közé tartozott, így könnyen elképzelhető, hogy élénk kereskedelem zajlott közöttük. Többek között a Besztercebánya környékén bányászott rezet szállították át a Károly Róbert által alapított, ma is üzemelő körmöci pénzverdébe

Igen ám, de a két település közötti legrövidebb út az 1200–1300 méteres hátban tetőző Körmöci-hegységen át vezetett. A keleti irányban meredek, nyugat felé lankásabb gerinc legfelső szakasza okozta az igazi kihívást, ezen ugyanis egy sziklaperem húzódik végig. A 14. században, a híres Thurzó-Fugger bányavállalat építtette a sziklagerinc legkeskenyebb pontján azt a pár méter hosszú alagutat, amely önmagában is ér-

dekes történelmi, ipari emlék, de nevét és hírnevét az 1848–49-es szabadságharc viharos fordulatainak, és Görgéy tábornok vakmerő döntésének köszönheti.

Görgéy tette nem volt előzmények nélküli. 1703. november 20-án az alagúton ment át például Schlick császári tábornok, majd később többek között II. József osztrák császár is megfordult itt testvérével, Leopold főherceggel.

## ÁTALAKULÓ LEJTŐ

A hegyhát alatti alagútnak  
kimart bejárat instabil terep.  
Időről időre megcsúszik, omlik  
– már évszázadok óta.  
Épp mostanában is...

„Életem és működésem Magyarországon 1848-ban és 1849-ben” című visszaemlékezésében Görgey így ír az általa véghezvitt, a hadtörténetben is jegyzett látványos akcióról:

„Beteljesült tehát, amitől tartottam: az Aulich-hadosztály egyesülése a többi hadosztállal a Garam völgyében vezető országúton lehetetlenné vált. (...) Így aztán nem maradt egyéb hátra, mint a Kőrmöcbánya és Besztercebánya közti hegyhátan átvivő igen kétép utat használni, még a poggyász és az ágyúk egy részének kockáztatásával is. Mind Kőrmöcbányától, mind Besztercebányától meredek erdei utak visznek a hegység legfelső tarajáig; a sziklagerinc azonban olyan meredek és kopár, hogy csak egyenként és gyalog juthat át rajta az ember. A környék lakói télvíz idején csakis kivételesen szokták használni ezeket az utakat, akkor is csak könnyű kézi szánokkal, a szirttető lábánál a szánt a szállítmánnyal együtt széjlesztedik és darabonként cipelik át a sziklategyőzön a túlsó lejtőn levő útra, ott megint összerakják, úgy ereszkednek le túloldali úti céljukhoz. Hogy ezt a már csak meredek volta miatt is nehezen járható utat legalább az utóbbi kínos megszakítás nélkül lehessen használni: valamikor régen átfúrták a sziklagerincet annak legkeskenyebb pontján; idő múltával azonban ez a kis alagút részben megint beomlott. Ezt kellett tehát kitakarítanunk és tetemesen kibővítenünk, hogy ágyúkkal is járható legyen. Január 24-ére elkészültünk, s a rá következő éjjel az Aulich-hadosztály csapatai szerencsésen át is vonultak az alagúton – ámbár kimondhatatlan erőfeszítésekkel.”



Az embert próbáló hegyi átkelés, illetve a két hadosztály egyesülése alapozta meg a feldunai hadtest további harci sikereit.

Az alagutat a besztercebányai központú Szlovák Nemzeti Felkelés során is használták: 1944. október 4-én éjszaka itt szállították át az aranykészletet Kőrmöcbányáról Besztercebányára.

Az egyedülálló, legutóbb 1997-ben felújított természeti-történelmi látnivalón ma turistaút vezet át. Pontosabban csak vezetett át egészen a közelmúltig, mert az alagút nemrég ismét beomlott. Jelenleg fel kell kapaszkodnunk az öreg bükkök között egy csúszós, sáros ösvényen a gerincre, hogy átkelhessünk a kőrmöci oldalra. Bár így a középkor emberének küzdelmeit jobban átélhetjük, reméljük, nemsokára az alagútban végiglépkedve emlékezhetünk meg ismét a különleges történelmi eseményekről.

SZÖVEG ÉS KÉP: SZIGETI-BÖRÖCZ FERENC